

'Het zou geweldig zijn als we met het terugkeren van zeegrass ook weer een stabiele populatie zeepaardjes in onze Waddenzee krijgen.' FOTO BUITENBEELD

echt weer terug zou kunnen komen in onze Waddenzee, zou je om te beginnen op de kansrijke plaatsen de bodem eens compleet met rust moeten laten. Blijven experimenteren met zaaiproeven, zonder dat de basisvoorwaarden op orde zijn, daar heeft niemand wat aan. Dan kan je je geld en energie beter steken in het herstellen van de juiste omstandigheden en wachten op spontaan herstel."

Overbemesting

Ook volgens Tjisse van der Heide, zeegrasonderzoeker aan de Radboud Universiteit in Nijmegen, is het inderdaad nog te vroeg om aan grootschalig herstel van zeegrass te denken. "Naast bodembroering speelt mogelijk de overbemesting van onze Waddenzee een rol. Het meeste zeegrass verdween na de aanleg van de Afsluitdijk, in de jaren dertig. Maar de genadeklap kwam in de jaren zeventig, toen er ontzettend veel stikstof en vooral fosfaat in het water zat. Inmiddels is dat voor een belangrijk deel teruggedrongen. Sindsdien is het zeegrass in het Duitse deel van het wad

weer teruggekomen, maar bij ons zit er nog steeds wat meer fosfaat in het water dan in het noordoostelijk deel van de Waddenzee. Het lijkt erop dat die overbemesting de groei van zeesla aanjaagt. Dat is een alg die grote plakken vormt, die vervolgens het jonge zeegrass verstikken."

'Het lijkt erop dat overbemesting de groei van zeesla aanjaagt. Dat is een alg die plakken vormt, die het jonge zeegrass verstikken.'

Toch geven Van der Heide en zijn collega's de moed nog niet op. Voor de waddenkust van Texel hebben ze dit jaar met Natuurmonumenten een experiment opgezet met proefveldjes met en zonder horrengas in de bodem tegen de wadpielen, en met en zonder regelmatige verwijdering van de verstikkende plakken zeesla, die het zaaibed bedekken. En voor de kust van het onbewoonde Waddeneilandje Griend proberen ze ook in enkele diepere geulen van het wad meerjarig zeegrass terug te krijgen.

"Dat meerjarige zeegrass groeit dieper en is niet afhankelijk van zaad, maar kan de winter overleven met behulp van ondergrondse wortelstokken. De uitdaging is om zeegrassvelden van voldoende grootte te krijgen. Pas als het boven een bepaalde oppervlakte komt, kan het zichzelf in stand houden." Maar naast enkele plaatsen waar spontaan plukjes zeegrass zijn opgekomen, hebben de experimenten tot nu toe nog geen blijvend resultaat opgeleverd. Van der Heide: "Hopelijk komen we er wel achter wat de methode is voor voldoende grootschalig herstel."

WIE OF WAT NEKTE HET ZEEGRASS?

Was het een schimmel? Was het de overbemesting? Of was het toch de Afsluitdijk?

Volgens zeegrasonderzoeker Tjisse van der Heide van de Radboud Universiteit in Nijmegen is het in ieder geval geen toeval dat het groot zeegrass, *Zostera marina*, verdween nadat de Afsluitdijk in 1932 werd geopend voor het verkeer. Want 'geopend' betekende in dit geval: gesloten voor het water. "Sinds de Afsluitdijk is de stroming op het wad drastisch veranderd", weet Van der Heide. "Bij Harlingen bijvoorbeeld nam het verschil tussen eb en vloed met ruim een halve meter toe. Geulen werden dieper, slib werd opgewoeld en het water werd troebeler. Groot zeegrass dat dieper in het water leeft, kan daar slecht tegen." De aanleg van de Afsluitdijk viel ook samen met een uitbraak van de 'wierziekte', een schimmelziekte die op veel meer plaatsen op de wereld, ook zonder Afsluitdijken, het zeegrass deed verdwijnen.

In de decennia daarna is ook het klein zeegrass, *Zostera noltei*, van de droogvallende platen verdwenen. "Dat had waarschijnlijk meer met de overbemesting te maken", denkt Van der Heide. "Daardoor is er zoveel alg en wier in het water gekomen, dat zeegrass meteen wordt verstikt."

ADVERTENTIE

Showbizz • Royalty Puzzels • Papparazzi

LEES JE WEEKEND
WEET JE ALLES